

(Kort bemærkning).

Albrechtsen (VS):

Jeg skal blot sige til hr. Estrup i anledning af dette med beløbsgrænserne, at hvis det er nødvendigt af hensyn til at få flertal for forslaget, vil vi naturligvis stemme for en ordning med en grænse på 20.000 kr. frem for ikke at få nogen ordning. Vi har bare foreslået en anden grænse, og det må vi så diskutere. Men det nævnte tilsagn skal hr. Estrup da have.

Så vil jeg sige, at vi har jo præciseret i den model, som vi fremlagde i forbindelse med ændringsforslaget til partistøttelovforslaget, at medlemskontingenter og lignende indbetalinger naturligvis ikke skal opgives, for det er da klart, at der ikke skal kunne uddrages større politiske registreringer af en sådan ordning. Det er vi ganske enige i. Vi mener faktisk også, at vores eget forslag løste det problem, og at vi også gjorde opmærksom på det.

(Kort bemærkning).

Bollmann (CD):

Jeg vil sige til hr. Estrup, at jeg har læst bemærkningerne, men jeg vil gerne prøve, om jeg har forstået dem rigtigt.

Hvis nu en mand har en virksomhed med et eller andet navn og han i firmaets navn giver 19.500 kr., hvis han i sit eget navn giver 19.500 kr., og hvis hans kone giver 19.500 kr., er det så rigtigt forstået, at ingen af de bidrag skal navngives eller specificeres nærmere?

(Kort bemærkning).

Pia Kjærsgaard (FP):

Det er selvfølgelig meget nemt og måske også en smule overlegent af hr. Estrup at stå heroppe og sige »med en smule vejledning«, og at en eller anden dag vil han godt forklare mig det. Hvis der er en rigtig god forklaring, hr. Estrup, synes jeg, det ville fremme debatten, hvis den kom heroppe fra talerstolen.

(Kort bemærkning).

Estrup (RV):

Jeg synes, fru Pia Kjærsgaard skulle læse forhandlingerne. Det fremgår faktisk allerede

deraf, men hvis det er et spørgsmål om at læse indenad, kan vi snakke om det.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Forslagets overgang til anden (sidste) behandling
vedtoges uden afstemning.

Anden næstformand (Povl Brøndsted):

Jeg foreslår, at forslaget til folketingsbeslutning henvises til det politisk-økonomiske udvalg. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Op- hold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

4) Første behandling af beslutningsforslag nr. B 55:

Forslag til folketingsbeslutning om bidrag til politiske partier.

Af Estrup (RV) m.fl.

(Fremsat (omtrykt) 19/11 86).

Forslaget sattes til forhandling

Forhandling

Justitsministeren (Ninn-Hansen):

Beslutningsforslaget om bidrag til politiske partier er, som vi alle ved, et forslag, vi har drøftet ved adskillige lejligheder tidligere, og der har været anledning til at diskutere principperne i det. Regeringens holdning til beslutningsforslaget kan vel næppe heller være ukendt.

Jeg synes imidlertid, der er anledning til at fremhæve, at det er regeringens opfattelse, at det er en forudsætning for et demokratisk samfund, at den enkelte frit kan støtte det politiske parti, som han eller hun sympatiserer med, eller undlade at støtte noget politisk parti. Regeringen vil derfor arbejde for, at ingen rent faktisk tvinges til at yde økonomisk støtte til bestemte partier, sådan som det i et vist omfang er tilfældet i dag.

Jeg er selvfølgelig opmærksom på, at flertalsdemokrati er nødvendigt, for at samfundet kan fungere, og at det også må gælde i foreninger, man er medlem af. Det er nor-

[Justitsministeren]

malt sådan, at hvis man som medlem af en almindelig forening finder, at man ikke kan gå ind for beslutninger, som et flertal træffer, har man mulighed for at melde sig ud af foreningen. Der gælder imidlertid noget særligt for faglige organisationer.

Sådanne organisationer, som de kendes i Danmark, er, synes jeg, et meget værdifuldt element i vort samfund, men for mange af disse organisationers vedkommende må det dog erkendes, at den enkelte ikke i dag har noget reelt frit valg med hensyn til medlemskab, idet den pågældendes mulighed for at udøve sit erhverv mange gange vil være afhængig af, om han eller hun er medlem af en bestemt faglig organisation. I sådanne tilfælde forekommer det mange medlemmer stødende, at et flertal i organisationen kan påtvinge et mindretal noget så centralt som at skulle yde økonomisk støtte til et politisk parti, som de pågældende medlemmer politisk set måske står i et stærkt modsætningsforhold til.

Det er meget tænkeligt, at vi kan løse problemet på den måde, som er skitseret i lovforslagets punkt 2 og 4, men det må naturligvis overvejes nærmere under udvalgsarbejdet.

Med hensyn til beslutningsforslagets punkt 3 om, at tilsvarende regler skal gennemføres for aktionærer, kan der vel være grund til at fremhæve, at en aktionær normalt ikke befinder sig i en sådan situation, at han eller hun tvinges til at yde bidrag til politiske partier. Aktionærerne har i øvrigt normalt altid mulighed for at afhænde deres aktier.

I regeringen er vi således indstillet på at give tilslutning til hovedsigtet i beslutningsforslaget, nemlig at ingen gennem medlemskab af en faglig organisation, en erhvervs-sammenslutning eller lignende skal tvinges til at yde økonomiske bidrag til politiske partier, som han eller hun ikke ønsker at støtte.

Kaj Poulsen (S):

Jeg tror, at sammenhængen mellem de to forslag vil komme betydelig klarere til udtryk ved den debat, vi får om dette forslag, end den gjorde ved den foregående, fordi der netop er tale om en dobbeltholdning fra justitsministerens side, og vi forventer også at høre det samme fra de borgerlige partiers side under dette forslags behandling.

Her taler man om det enkelte menneskes mulighed for at blive fritaget for at yde støtte til et bestemt parti. Det talte man ikke om ved det andet forslag.

Der har i arbejderbevægelsen i mange år været sunget en sang, hvori der er en linje, der lyder sådan: »... man deler vor Frihed, beskærer vort Brød«.

Nu har man i 4 år gjort det sidste, og nu skal friheden til selv at træffe beslutninger om egne forhold inden for fagbevægelsen altså også beskæres. Og vel at mærke er de eneste organisationer, der i foreningslandet Danmark skal have beskåret friheden, fagorganisationerne og så visse erhvervsorganisationer. Lovlige foreninger må ikke efter dette forslag gennem processer i demokratisk valgte forsamlinger træffe lovlige beslutninger. Man er lige ved at ønske, at dem, vi taler om her, var kriminelle, for så ved vi, at omsorgen fra Det Radikale Venstre er uden grænser. Det gælder frihedsrettigheder, retsbeskyttelse osv., men det gælder ikke, når der er tale om det såkaldte magtmisbrug fra fagforeningernes side. Her er Det Radikale Venstres omsorg for, at det enkelte menneske selv kan bestemme, kolossal.

Hvor er den samme omsorg henne – og det er her, vi kommer ind på spørgsmålet om det forrige forslag – når de samme enkelte mennesker på deres ugentlige indkøb skal ud at købe basale livsfornødenheder? Hvor er omsorgen så henne? Man mener altså, det er nok med, at partierne skal offentliggøre deres regnskaber, mens virksomhederne og koncernerne bare skal skrive et eller andet om, at de yder bidrag.

Men så melder spørgsmålet sig naturligvis: Ved de enkelte, at hvis de ikke ønsker at yde støtte til Det Konservative Folkeparti og Venstre, skal de undlade at handle i stormagasinerne Salling, Bilka og Føtex, der er en del af det edderkoppespind, man har i A. P. Møllerkoncernen med D/S 1912? A. P. Møller og F. L. Smidth – A/S Potagua – støtter jo disse partier. Her er der ikke den samme omsorg for den enkeltes frihed til selv at bestemme. Her er der ingen omsorg for noget, bare det står skrevet i regnskaberne og det er uigennemsigtigt, hvem man støtter. Pyt med forbrugerne! Pyt med den enkeltes beskyttelse!

Vi betragter forslaget her som kun vendt mod fagbevægelsen. Det er nu igen hentet

[Kaj Poulsen]

frem fra Det Radikale Venstres gemmer, fordi den samme fagbevægelse i den politiske diskussion har afsløret og generet Det Radikale Venstre så groft, at der nu skal sættes en stopper for det. Det er intolerance.

Jeg synes også, der er grund til at gøre opmærksom på den dobbeltholdning, Det Radikale Venstre giver udtryk for i forslaget. Jeg citerer, hvad man siger om, at man havde forventet frivillighed osv.:

»Samtlige initiativer blev imidlertid gemt væk i organisationernes interne udvalg og nåede aldrig frem til afstemning i de kompetente forsamlinger.«

De samme kompetente forsamlinger, som altså ikke må beslutte at yde støtte for Det Radikale Venstre, må godt beslutte at lave bevillingsregler om efter radikale anvisninger, og hvis det ikke sker, som Det Radikale Venstre ønsker, ja, så falder fars hammer. Hvor totalitært!

I øvrigt skal jeg meddele hr. Estrup, at det er en usandhed, der står i bemærkningerne. Der var på kongressen i Metal forelagt et forslag om ændring af reglerne, men desværre for Det Radikale Venstre – eller måske gudskelov, hvad ved jeg – blev forslaget foreslået trukket tilbage, og uden at der blev krævet afstemning, blev forslaget trukket, fordi, som en af de Metalkongresdelegerede sagde til mig – og her skal jeg nok bruge et parlamentarisk sprog: »Det skal det lille pølseparti ikke bestemme.«

Socialdemokratiet kan ikke støtte dette forslag. Vi mener, der er en hørm af intolerance over det, og der er en duft af hyklери, så det batter, derfor støtter vi det ikke.

(Kort bemærkning).

Estrup (RV):

Der kan godt være grund til at komme med en del kommentarer til hr. Kaj Poulsens indlæg. Det skal jeg komme tilbage til senere. Men jeg vil gerne med det samme stoppe den informationsforurening, som hr. Kaj Poulsen er i gang med, og derfor vil jeg med det samme spørge: hvor i forslaget – jeg vil gerne have det nøjagtig specificeret – står der, at vi med dette ønsker at forbyde organisationer og andre at træffe beslutninger om at støtte politiske partier? Hvor i forslaget, hr. Kaj Poulsen? Det er nemlig slet ikke det, forslaget går ud på.

(Kort bemærkning).

Kaj Poulsen (S):

Det, jeg forsøgte at fortælle, var, at Det Radikale Venstre her prøver at drage omsorg for, at foreningsfriheden angribes for visse foreninger i Danmark, så de ikke kan få lov til at træffe politiske og demokratiske beslutninger. Andet lå der ikke i det.

(Kort bemærkning).

Estrup (RV):

Jeg opfatter de sidste ord som en klar undskyldning fra hr. Kaj Poulsens side for at have behandlet forslaget urimeligt og have citeret noget, som ikke lå i forslaget.

Collet (KF):

Lad det være sagt med det samme: dette er et vigtigt forslag. Det er vigtigt, at ingen mod sin vilje gennem organisationskontingenter tvinges til at yde bidrag til politiske partier, som man ikke sympatiserer med. Mange tildragelser i de forløbne år viser, at der er et meget stort behov for at få regler på dette område, som alle kan leve med, så vi medvirker meget gerne til gennemførelsen af dette beslutningsforslag på det område, som jeg har nævnt her.

Men der er én ting, vi hellere ser, og det er, at organisationerne på eget initiativ, frivilligt og af egen drift løser de problemer, som vi peger på her. Det vil vi faktisk foretrække.

Vi er enige i spørgsmålet om offentlighed, specielt måske i relation til forslaget punkt 2, og vi går ind til udvalgsarbejdet i en positiv ånd.

(Kort bemærkning).

Kaj Poulsen (S):

Jeg synes, der her er grund til at gøre opmærksom på, at hykleriet næsten ingen grænser har.

Nu sagde hr. Collet, at ingen må tvinges til at yde bidrag til partier, de ikke sympatiserer med. Sammenhængen med det forrige forslag er tydelig. Jeg vil gerne spørge hr. Collet: hvis jeg vil undgå at betale støtte til Det Konservative Folkeparti, er det så ikke nødvendigt for mig at vide, hvilken frisør der betaler til Det Konservative Folkeparti for ikke at komme til at betale et tvangsbidrag,

[Kaj Poulsen]

som jeg intet kendskab har til? Her er dobbeltholdningen, og her er hykleriet. Man har en utrolig omsorg for lønmodtagerne, men man har ikke den samme omsorg for forbrugerne.

Som der står i det radikale forslag, er der udvalgt i gang i flere forbund for at finde ud af disse ting, for at prøve at se, om man kan lave en anden ordning. Resultatet heraf synes vi faktisk man skulle have ventet på i denne sag.

(Kort bemærkning).

Pia Kjærsgaard (FP):

Det er faktisk groft at sidde her i folketings salen og høre de forskellige partier, gensidigt beskyldte hinanden for hykleri. Jeg kunne godt tænke mig, at samtlige ordførere for de partier, som har været med til at vedtage bistandshjælpen til Folketingets partier, statsstøtten, når de kom herop havde med i deres ordførertale, hvordan dette forslag harmonerer med, at man ikke kan yde bidrag til partier, man ikke sympatiserer med. Hvordan kan de stå og sige, at det er et godt forslag, når man lige i Folketinget har vedtaget, at vi skal bevilge 30 mill. kr. til partier, man ikke sympatiserer med? Jeg sympatiserer faktisk ikke med andre partier end mit eget her i Tinget. Jeg yder bidrag til Kristeligt Folkeparti, VS og alle de andre, det samme gør alle de andre skatteydere, og så står man oven i købet og taler om hykleri.

(Kort bemærkning).

Collet (KF):

Jeg vil ganske forsigtigt opfordre hr. Kaj Poulsen til her under Folketingets forhandlinger at høre ordentligt efter. Jeg vejede faktisk mine bemærkninger på en guldvægt, og jeg vil gerne gentage, hvad jeg sagde: at ingen mod sin vilje gennem organisationskontingenter tvinges til at yde bidrag til politiske partier. Det var, hvad jeg sagde, og ikke noget som helst andet.

Og så synes jeg i øvrigt, at hr. Kaj Poulsens parallel til forbrugerne, der, når de går ud og køber produkter, derigennem yder bidrag til politiske partier, er, ja irrelevant, jeg er lige ved at sige, at det er forvrøvet.

Tilsvarende kan man jo sige, at når virksomhederne udbetaler løn til medarbejderne,

er de stakkels værgeløse virksomheder uden indflydelse på, at en del af denne løn bliver brugt til organisationskontingenter, som så bliver brugt til bidrag til politiske partier. Samfundet og økonomien hænger sammen, hr. Kaj Poulsen, parallellen er fuldstændig forvrøvet.

(Kort bemærkning).

Kaj Poulsen (S):

Hver gang jeg tænder for den mindste natlampe hjemme ved min seng, hver gang jeg køber benzin til min bil, hver gang jeg går til en frisør, der er medlem af Dansk Arbejdsgiverforening, går en andel af det, jeg betaler, ufrivilligt gennem organisationen Dansk Arbejdsgiverforening til støtte til Det Konservative Folkeparti og Det Radikale Venstre. Jeg ser ikke, at der er nogen modsætning, men jeg kan godt forstå ønsketænkningen hos Det Konservative Folkeparti. Man vil kun friheden for en bestemt gruppe her i samfundet. Resten kan forblive i uvidenhed om, hvem det er, de støtter. Det er det, det handler om.

Anden næstformand (Povl Brøndsted):

Hr. Estrup for en kort bemærkning, og så går vi tilbage til talerrækken.

(Kort bemærkning).

Estrup (RV):

Jeg håber, at hr. Kaj Poulsen så kan svare mig senere, for jeg vil egentlig gerne spørge til hr. Kaj Poulsens frisør. Jeg tror da, at hr. Kaj Poulsen har valgt en gal frisør, for hvis hans frisør faktisk tager ham til indtægt, når han udtaler sig om politik, så er der noget galt. Det synes jeg hr. Kaj Poulsen skulle overveje.

Anden næstformand (Povl Brøndsted):

Som et svar en kort bemærkning til hr. Kaj Poulsen, men så går vi tilbage til ordførrækken.

(Kort bemærkning).

Kaj Poulsen (S):

Jeg skal indrømme over for hr. Estrup, at hvis det er hovedbehandlingen, så er der ikke meget at tjene på mig.

[Kaj Poulsen]

Jeg har selvfølgelig ved diskussioner med min frisør sikret mig, at jeg ikke giver dette tilskud, men det kan jeg ikke gøre, når jeg tænder for lyset, og det kan jeg ikke gøre, når jeg køber varer ind; ikke engang i Brugsen kan jeg gøre det, så støtter jeg de pågældende partier. Jeg er tvunget til det, jeg har ingen mulighed for at blive fri for det.

Tørnæs (V):

Da hr. Povl Brøndsted heller ikke vedrørende dette beslutningsforslag er i stand til at være ordfører, skal jeg på hans vegne fremføre følgende:

Det er egentlig mærkeligt, man kan næsten sige paradoksalt, at det er nødvendigt at fremsætte et lovforslag af denne karakter.

Vi roser os jo normalt af, at vi har et veludbygget demokrati. Ikke desto mindre er det altså nødvendigt at komme med lovforslag for at sikre, at ingen mod sin vilje tvinges til at betale til politiske partier, til politisk aktivitet, som man ikke sympatiserer med, måske er direkte modstander af. Det burde dog være noget, som, jeg havde nær sagt hørte totalitære stater til. Det burde dog kun være i sådanne stater, at noget sådant kunne foregå. Det burde være indlysende, at det i et samfund som det danske slet ikke skulle kunne finde sted.

Alligevel oplever vi – og det er klart urimeligt – at medlemmer for at bevare deres almindelige grundlovssikrede ret til at være medlem af en organisation, der varetager en given faglig interesse, via det kontingent, der betales, tvangsindlægges til at støtte politiske synspunkter, som de ikke sympatiserer med. Det er da indlysende urimeligt.

Hvis vi prøvede at foretage en anden sammenligning og sagde, at noget af bidraget til en faglig organisation skulle bruges til at varetage det modsatte synspunkt, hvis f.eks. noget af kontingentet fra Dansk Arbejdsgiverforening gik til at varetage en fagorganisations interesser eller omvendt, ville der så ikke omgående blive oprør inden for disse organisationers rækker? Jeg tror det.

Det er jo faktisk det samme, vi oplever. Er det sådan, at vi tager mindre alvorligt på politisk aktivitet end på faglig aktivitet? Noget kunne tyde på det. Derfor må det være helt indlysende, at ingen skal kunne tvinges til økonomisk at støtte politiske synspunkter,

man ikke sympatiserer med, og det gælder, jeg havde nær sagt for begge sider.

Så er det jo rørende i den sammenhæng at høre hr. Kaj Poulsen tale om intolerance. Jeg forstod det sådan, at det var intolerance i forbindelse med, at man anfægtede beslutningsprocessen i visse organisationer. Tolerancen har meget dårlige vilkår, hvis man organiserer sig sådan i organisationer, at man i virkeligheden fratager det enkelte menneske dets ret til selv at forme sine synspunkter ved at pålægge det at betale til synspunkter, man ikke sympatiserer med.

Jeg vil slutte af med at sige, at jeg finder det beklageligt, at et sådant lovforslag overhovedet er nødvendigt. Vi havde gerne set, at man for længst havde indset fra de organisationer, der her er tale om, at en situation som den, vi oplever, ikke alene er uheldig, men også er uværdig for det danske demokrati.

Gert Petersen (SF):

Dette forslag er jo en genganger fra 1984, og også dengang var forslaget fremsat af Det Radikale Venstre.

SFs holdning til forslaget er den samme, som jeg gav udtryk for dengang. Vi må afvise forslaget.

For så vidt som det drejer sig om offentlighed vedrørende støtte til politiske formål eller rettere sagt politiske partier – det må være det, der er meningen – så er SF i og for sig enig i forslagens sigte, men her er der jo faktisk tale om en overlapning, for hvis det forslag, vi netop har behandlet, bliver vedtaget, vil det jo fremgå af de offentliggjorte partiregnskaber, hvilke organisationer, erhvervs sammenslutninger, enkeltvirksomheder eller store gaveydere et parti har modtaget støtte fra, så det, der for os er positivt i nærværende forslag, er faktisk dækket, hvis B 54 – det forslag, vi netop har behandlet – bliver vedtaget.

Resten af det forslag, vi nu behandler, må SF vende sig imod. Vi anser det for et indgreb i forenings- og organisationsfriheden og først og fremmest i fagbevægelsens selvstændighed. Godt nok rummer forslaget punkt 3, der også inddrager aktieselskaber, men det er jo ikke andet end et figenblad. Sådanne regler kan overhovedet ikke administreres.

Når det drejer sig om selve fagbevægelsen, kan SF et langt stykke af vejen tilslutte sig

[Gert Petersen]

den kritik, der ligger bag det radikale forslag, men vor kritik munder alligevel ud i andre konklusioner.

Det, SF vender sig imod, er, at afgørelserne om politisk støtte ofte blive truffet på et plan, der ligger højt oppe over hovedet på medlemmerne. De er ikke med. Man beslutter det hen over hovedet på medlemmerne. Det ville være langt bedre, hvis beslutningerne blev taget på det lokale, jordnære plan af en generalforsamling, eller at de, hvis det er et toporgan, der tager beslutningerne, kom til urafstemning for at blive gyldige. Efter SF's opfattelse må det være medlemmerne i organisationen, der har den endelige afgørelse.

Så er det til gengæld klart, at mindretallet må acceptere flertallets afgørelse. Det er et grundlæggende demokratisk princip. Her i Folketinget må mindretallet acceptere flertallets afgørelse. Det samme gælder i samfundet, i befolkningen. Også de vælgere, der uden held, fordi de endte med at være i mindretal, har stemt for en anden politik end den nuværende, som føres af regeringen, også en anden udgiftspolitik, må jo betale skat efter ganske de samme regler som dem, der har stemt på regeringspartierne.

Fru Pia Kjærsgaard var i og for sig inde på noget af det, men nævnte kun denne partistøttelov, hvor man altså gennem skatten bliver nødt til at støtte partier, som man er modstander af. Men det er jo et gammelt princip. Gennem skatten er man nødt til at støtte en lang række poster på finansloven, som man er modstander af. F.eks. er der adskillige mennesker her i landet, som synes, det er noget pjat at bruge så mange penge på militæret, men de kan da ikke sende et postkort ind og meddele, at eftersom de anser militærudgifterne for spildt, trækker de nu et tilsvarende beløb fra i deres skat. Ja, de kan godt gøre det, men de slipper ikke godt fra det.

På samme måde er det i organisationerne. Også dér må mindretallet acceptere flertallets afgørelse. Et statsligt indgreb her vil være et overgreb, og i dette tilfælde klart med et klassepolitisk sigte rettet mod fagbevægelsen.

Så kan man sige: jamen SF har jo selv kritiseret den nuværende fremgangsmåde i fagbevægelsen, sådan som jeg også har gjort det her. Javel, men skal den laves om – og det ser vi gerne – må det gøres inden for organisationen selv og af organisationen selv.

Også her er det medlemmernes egen afgørelse, der må respekteres. Det gør SF, uanset om vi finder denne afgørelse rigtig eller forkert. Selvfølgelig arbejder vi så på at fremme den afgørelse, vi finder rigtig, det er mindretallets ret, men det sker inden for organisationen, og vi vil på det bestemteste modsætte os, at statsmagten skal til at diktere, hvordan dansk fagbevægelse skal indrette sig, at statsmagten skal til at skrive vedtægter og love for organisationer, der omfatter, når vi tager det hele med, betydelig over 1½ million mennesker. Det er i hvert fald en samfundsmodel, vi ikke er tilhængere af, at statsmagten skal skrive fagbevægelsens love. Jeg mener, det er i en helt anden type lande, man gør det. Det skal vi ikke ind på her.

På denne baggrund må vi afvise det radikale forslag.

Bollmann (CD):

Det forslag om bidrag til politiske partier, vi her har til behandling, er jo et tema, der både i denne sal og også udenfor mange gange har givet anledning til en livlig debat, for det er jo netop spørgsmålet om tvang med hensyn til at yde bidrag.

CD har ved flere lejligheder foreslået en løsning på dette problem, og løsningen, som vi ser den, ligner egentlig forslaget tekst i punkt 2 temmelig meget, idet vi forestiller os, at hvert medlem af de omhandlede organisationer og lignende f.eks. én gang årligt på et brevkort kunne tilkendegive, om man ønsker at give bidrag til et bestemt politisk parti eller man ikke ønsker det.

Når det er sagt, vil jeg gerne understrege, at vi ikke opfatter en sådan mulighed for det enkelte medlem som en hetz eller en aktion mod organisationerne, for vi har sagt ved adskillige lejligheder, at en sådan deltager vi ikke i. Vi har den opfattelse, at de organisationer, der er omhandlet i forslaget, er et gode for samfundet. Vi mener, at ingen kan undvære faglige organisationer, og når dertil kommer, at ledelsen af disse organisationer er demokratisk valgt, og at vi støtter det repræsentative demokrati, er det naturligt, at vi finder, at et medlem bør respektere flertallets afgørelse. Det er vi helt enig i. Det gør vi jo normalt også her i Folketinget, måske med en enkelt undtagelse, som vi kunne høre under debatten i går om røgfrit miljø.

[Bollmann]

Men som sagt, når vi taler om bidrag til – og jeg tror egentlig, mange rundt omkring vil føle det som en slags tilhørsforhold til – et bestemt politisk parti, mener jeg, der er særlige hensyn at tage. Man kan kalde det mindretalsbeskyttelse, og derfor er vi egentlig meget enige i intentionerne, som de fremgår af punkt 2, men jeg vil gerne tilføje, at det selvfølgelig for længst burde have været klarret ad frivillighedens vej af de pågældende organisationer.

Må jeg sige med hensyn til punkt 3, at jeg har lidt svært ved at se formålet, for hvem er der egentlig tale om tvang overfor? Og så vil jeg også gerne spørge, hvordan sådan noget overhovedet skulle kunne praktiseres.

Punkt 1 og 4 mener jeg faktisk hænger temmelig meget sammen med den foregående sag på dagsordenen, og derfor skal jeg kun henvise til, hvad jeg sagde i forbindelse med den foregående sag.

Jeg skal sige til sidst, at jeg er helt klar over, at de to forslag, vi har behandlet i dag, vækker meget stor interesse rundt omkring i samfundet, og jeg håber, at vi gennem udvalgsarbejdet kan være med til at finde løsninger, som et stort flertal kan enes om. Jeg skal i hvert fald tilsige CDs deltagelse i dette arbejde.

Steffensen (KRF):

Jeg vil gerne først sige tak til Det Radikale Venstre, fordi de har fremsat dette forslag. Jeg mener, vi er ved et punkt, som berører ganske mange menneskers dagligdag. Vi har i Kristeligt Folkeparti gang på gang følt, at der er en urimelighed i, at folk imod deres overbevisning i kraft af deres daglige arbejde er tvunget til for at bevare dette arbejde at yde støtte til et bestemt politisk parti, hvis formål de ellers ikke vil støtte.

Jeg mener, det er rimeligt, at disse problemer bliver løst. Vi er enig i de tidligere ordføreres bemærkninger om, at det sådan set burde have været løst ad frivillighedens vej. Det er imidlertid ikke sket, og derfor har vi den opfattelse, at lovforslaget, som det er fremsat her, er et udmærket redskab i et forsøg på at få det løst.

Vi kan i øvrigt helt tilslutte os de bemærkninger, som justitsministeren gjorde om lovforslaget, og vi vil støtte udvalgets arbejde med at få det gennemført.

Pia Kjærsgaard (FP):

Efter at jeg har hørt de forskellige ordførere vedrørende de to forskellige forslag, vi har haft til behandling her i dag, forstår jeg udmærket godt, at hr. Estrup har valgt at få dem behandlet hver for sig. Jeg vil meget anmode hr. Estrup om at være omhyggelig med at få disse forslag frem til en sidste behandling, sådan at der ikke kommer en aftale mellem de forskellige partier i salen – jeg skal undlade at nævne, hvem det eventuelt kunne tænkes at være – om at sylte dem. Så sker der ikke en pind ved det, men så kan Det Radikale Venstre selvfølgelig fortælle i den kommende valgkamp, at de har fremsat disse forslag.

Dette forslag ligger jo så snublende nær ved de tanker, som Fremskridtspartiet havde til, men som blev afvist herinde, om frihed til at organisere sig. Man har holdt fanen så højt i dag fra de borgerlige partiers side, at man næsten ikke kunne nå jorden. Det gjaldt især for hr. Tørnæs' vedkommende.

Det Radikale Venstre ønsker dog fortsat ikke at gå så vidt som til at fremsætte et forslag om, at grundloven skal holdes, og derfor har man på god gammeldags radikal vis valgt en løsning, der siger »lidt på den ene side og lidt på den anden side«. Det er selvfølgelig et skridt i den rigtige retning, og sådan et skridt vil Fremskridtspartiet altid støtte.

Det lader til, at tingene skal ned i små bitte bidder, tygges 23 gange og vendes og drejes, før de synkes. Forslaget sikrer ikke den ret, som dagligt brydes trods grundlovens bogstav, den ret, der sikrer den personlige frihed, den ret, som menneskerettighederne skriver så smukt om, nemlig foreningsfriheden.

Forslaget vil afhjælpe vanskelighederne for f.eks. en HT-chauffør, der ikke vil betale til et politisk parti, vedkommende ikke sympatiserer med. Det er noget, der burde være naturligt, og jeg er enig med de ordførere, der har sagt det heroppefra, men til forskel fra de ordførere, der har sagt det, har Fremskridtspartiet faktisk fremsat forslag om det i Folketinget. Alle andre partier har stemt imod.

Det sker desværre ikke i dette lille land, hvor det påstås at gå så ufatteligt godt, hvilket i øvrigt er noget forfærdeligt vrøvl. Det

[Pia Kjærsgaard]

er ikke – og jeg vil godt meget kraftigt understrege ordet »ikke« – kun et spørgsmål om at skulle undlade at betale til et politisk parti gennem sit fagforeningsmedlemskab. Trusler og teatertorden fra flere politiske partiers side har overhovedet ikke rystet de foreninger, der yder penge til Socialdemokratiet og Socialistisk Folkeparti, Venstre og Det Konservative Folkeparti. Det er i hvert fald de partier, der har sørget for den største kage, ikke blot fra foreningerne, men også via forslaget om statsstøtte til de politiske partier. Hvor ville det være dejligt, hvis der havde stået i forslaget, at man ville sikre den enkelte borger frihed til at organisere sig.

Nu er det så blevet til lidt radikalt pipperi om at sikre, at man ikke kommer til at støtte et bestemt politisk parti imod sin vilje, og jeg vil stadig væk meget gerne have, at hr. Estrup kommer ind på, hvordan det stemmer overens med det forslag, som man også fra radikal side har været med til at vedtage, nemlig at enhver i dette land skal tvinges til at betale til et bestemt politisk parti, uanset om man sympatiserer med det eller ej. Her må jeg igen komme ind på loven om bistandshjælpen til de forskellige politiske partier. Men ligegyldigt hvad hr. Estrup svarer, vil vi naturligvis støtte forslaget, som jo dog ligger temmelig tæt på Fremskridtspartiets seneste forslag.

Albrechtsen (VS):

Jeg vil allerførst sige om forslagsstillerne, Det Radikale Venstre – jeg har været inde på det før, men det tåler vist godt at blive gentaget – at det er jo trist og beklageligt at se, at dette parti, som i sin barndom voksede op sammen med arbejderbevægelsen og dermed også med fagbevægelsen, er blevet så intolerant en modstander af fagbevægelsen. Det er trist at se, fordi det også hænger sammen med den nedbrydning af Det Radikale Venstres sociale samvittighed, som mere og mere præger partiets politik og dets alliance med de borgerlige partier, og vi er nødt til at se dette forslag i den sammenhæng; det er endnu en brik i dette mønster, og det er et ubehageligt mønster.

Vedrørende selve forslaget kan jeg fuldt ud tilslutte mig den kritik, som især hr. Gert Petersen, men også hr. Kaj Poulsen har fremført, at det er et angreb på fagbevægelsens

frie ret til selv at fastsætte sine vedtægter og træffe sine beslutninger på demokratisk vis efter de love og regler, medlemmerne i fagbevægelsen selv beslutter. Jeg er enig i det, som hr. Gert Petersen har sagt, at vi meget gerne så, at man i fagbevægelsens decentraliserede beslutningsprocessen og gav det enkelte medlem større indflydelse ved f.eks. at sikre, at tildeling af midler til politiske partier besluttes på generalforsamlingsniveau eller ved urafstemning. Det er et helt korrekt synspunkt, og det er noget, Venstresocialisterne vil kæmpe for i fagbevægelsen. Men bestræbelserne for at få gennemført en sådan demokratisering af fagbevægelsen skal foregå i fagbevægelsen. Det er ikke noget, som skal fastlægges af statsmagten, hvorledes denne demokratisering skal gennemføres, og hvilket resultat den skal føre til.

Der er noget, som særlig har bekymret mig i den diskussion, som har været ført i dag. Det hænger sammen med den definition af fagforening eller faglig organisation, som ligger i Det Radikale Venstres forslag, i virkeligheden noget, som rækker ud over selve teknikken i dette forslag, og det er, at man definerer en faglig organisation som en, der »varetager medlemmernes interesse med hensyn til erhvervsudøvelse, løn og arbejdsvilkår«. Jeg hæftede mig meget ved, at hr. Tørnæs, hvis tankegang lå på linje med tankegangen hos Det Radikale Venstre, sagde, at det drejede sig om at sikre, at man ikke kom til økonomisk at støtte politiske synspunkter – han udvidede det til »politiske synspunkter« – som man ikke sympatiserede med, og hr. Tørnæs gentog lige nøjagtigt den formulering hele tre gange eller måske endda fire i sit indlæg. Det var en bevidst opgave for hr. Tørnæs at udvide begrebet, og i det ligger der en bestræbelse på at påtvinge fagbevægelsen en adskillelse mellem politisk aktivitet og så noget, man kunne kalde faglig aktivitet, et forsøg på at påtvinge fagbevægelsen en politisk begrænsning.

Det er noget, man har i Polen, det er noget, man har i Tyrkiet. Der accepterer generaler ikke, at fagforeninger beskæftiger sig med politik. Men det er altså det, som er det egentlige sigte. Man kan i hvert fald frygte, at konsekvensen af denne tankegang er, at man i virkeligheden er ved at indføre ved hjælp af denne definition et frontalangreb på selve fagbevægelsens politiske frihed.

[Albrechtsen]

Jeg kan måske minde om, at arbejderbevægelsen blev grundlagt som en enhedsbevægelse af parti og fagforeninger. I England har man det stadig væk sådan, at fagforeningerne og Labour i meget høj grad er én og samme ting, og det er der intet udemokratisk i, det er tværtimod en ret, som arbejderklassen har tilkæmpet sig i England, og som den også havde i Danmark, da Det Radikale Venstre endnu var et progressivt parti, der kunne samarbejde med arbejderbevægelsen. Men nu ser vi altså tendenser til, at man vil indsnævre selve begrebet »fagbevægelsens rettigheder« i dette land, og det er utrolig farligt. Det er noget, der peger frem mod tyrkiske eller polske tilstande i dette land, og det vil vi ganske enkelt ikke have. Vi vil ganske enkelt ikke have det! Hvis det skal være på den måde, tror jeg man er nødt til at slå fast, at så kan det godt være, der er nogle, der vil forsøge at bruge statsmagten til sådanne ting, men så vil der også være nogle, der er rede til at gå statsmagten imod.

(Kort bemærkning).

Tørnæs (V):

Jeg vil gerne sige til hr. Albrechtsen, at jeg har intet ønske om at begrænse nogens muligheder for at beskæftige sig med politisk arbejde – snarere tværtimod. Og det gælder både organisationer og enkeltpersoner.

Det, jeg har udtalt mig skarpt imod, er, at et sådant arbejde finansieres med tvangsinddrevne midler fra nogle, der ikke sympatiserer med de synspunkter.

(Kort bemærkning).

Kaj Poulsen (S):

Ja, da jeg også bad om en kort bemærkning efter hr. Tørnæs' oprindelige indlæg, kan jeg sige det samme nu, for det var præcis det samme, han kom ind på.

Hr. Tørnæs er jo organisationsmand på fiskeriområdet. Så vil jeg gerne spørge hr. Tørnæs: hvordan sørger man i fiskeriorganisationerne for, at socialdemokratiske fiskere ikke bidrager til partiet Venstre? Nu kan hr. Tørnæs jo på baggrund af, at man ikke ofte tilligger regnskaberne i Venstre, stå heroppe og påstå, at man ingen penge får, men det ved vi alle sammen. Jeg ved ikke, hvem der får flest penge, om det er landsholdet, eller

om det er Venstre, når det drejer sig om den sunde mælk.

Hr. Tørnæs er en fremtrædende person i partiet Venstre. Kan hr. Tørnæs også fortælle, hvordan socialdemokratiske landmænd bliver fritaget for at betale til partiet Venstre igennem støtten fra landbrugets organisationer? Jeg synes, det kunne være interessant at få en model for, hvordan man klarer det inden for de organisationer. Jeg tror ikke, hr. Tørnæs kan give os svaret, men vi venter spændt og lytter.

(Kort bemærkning).

Albrechtsen (VS):

Jeg konstaterer, at hr. Tørnæs fortsætter med at udvide begrebet for, hvad det er man ønsker at ramme. Man ønsker i virkeligheden ikke at indskrænke sig til politiske partier og at begrænse mulighederne for at give støtte til politiske partier, i hvert fald som det er formuleret i det radikale forslag. Nej, man holder muligheden åben for at gå videre ad denne vej. Det vil sige, at hr. Tørnæs lægger op til, at det næste bliver, at man f.eks. indfører de samme regler, når det gælder støtte til andre politiske aktiviteter. Jeg kunne f.eks. nævne støtte til ANC i Sydafrika. Det kunne blive det næste.

Dermed arbejder man bevidst for at lægge en begrænsning på fagbevægelsen, så at den ikke må beskæftige sig med politik. Det er i virkeligheden det, hr. Tørnæs går efter. Og det er vistnok det, de borgerlige plejer at kalde totalitært. Det er totalitært i sit sigte, hvis det er noget sådant, man vil ind på, og hr. Tørnæs' formulering lagde op til, at det var den vej, man ville gå.

Så håber jeg bare, at man i fagbevægelsen er opmærksom på, at der ligger sådanne ambitioner bag ved dette, og at det er dødsensfarligt og giftigt, hvad der foregår. Men det kan stoppes, for jeg tror ikke på, at fagbevægelsen vil affinde sig med at praktisere sådanne regler, ej heller selv om statsmagten skulle beslutte det.

(Kort bemærkning).

Tørnæs (V):

Jeg synes, det er meget interessant, at hr. Kaj Poulsen udviser en så stor interesse for, hvordan fiskeriorganisationerne arbejder, og

[Tørnæs]

hvordan de har det med hensyn til politisk tilhørsforhold.

Jeg kan oplyse hr. Kaj Poulsen om, at de fiskere, der er medlem af den organisation, jeg er formand for, og som ønsker at støtte Venstres arbejde – dem er der heldigvis mange af – har fri ret til og mulighed for at gøre det ved private bidrag.

Jeg kan samtidig sige til hr. Kaj Poulsen, at der ikke af den organisation, jeg er formand for, inddrives nogen som helst midler af kontingentet til at betale til politiske foreninger.

Estrup (RV):

Jeg vil gerne takke alle ordførerne, men naturligvis først og fremmest regeringspartiernes ordførere og Fremskridtspartiets ordfører, for en meget positiv holdning til forslaget. Sådan måtte jeg i hvert fald opfatte det. Jeg vil gerne, ikke mindst på baggrund af den debat, vi havde om nr. B 54, tage det lille forbehold, at jeg ikke har hørt galt. Det må tiden jo vise. Jeg synes, at der var væsentlig mere fylde i de ordførertaler, der kom her, og at det følte, som om hjertet var med i det, der blev sagt.

I den forbindelse hæftede jeg mig ved, at justitsministeren med hensyn til spørgsmålet om frivillighed for bidrag til politiske partier brugte nøjagtig den samme argumentation, som vi også fra radikal side gerne vil anvende i denne forbindelse, nemlig at de pågældende er i en tvangssituation, som tvinger dem til at vælge mellem deres politiske rettigheder og deres erhverv og indkomst i den forbindelse. Det er efter min mening et meget afgørende spørgsmål i denne sammenhæng, og jeg var glad for, at justitsministeren anvendte netop den argumentation.

Fremskridtspartiet og fru Pia Kjærsgaard, som også havde en positiv holdning til forslaget, var bange for, at det skulle blive syltet. Jeg kan berolige fru Pia Kjærsgaard med, at det ikke vil blive syltet. Vi har den helt faste opfattelse, at dette forslag skal til afstemning og helst selvfølgelig gennemføres.

I den forbindelse vil jeg gerne opfatte justitsministerens tale – jeg vil gerne korrigeres, hvis jeg ikke har opfattet det rigtigt – som et tilsagn om aktivt at gå ind for at finde de løsningsmuligheder, som skal til for at gennemføre dette forslag. Justitsministeren sag-

de, at det da var meget muligt, at punkt 2 og 4 i forslaget kunne være grundlag for en sådan løsning. Jeg går ud fra, at det, når justitsministeren udtaler sig på den måde, er, fordi man eventuelt vil komme med andre løsninger, hvis man er betænkelig ved dem, vi har skitseret.

Lad mig indledningsvis tage fat i nogle ting, som er gået igen i debatten.

Det har fra manges side været efterlyst, at man på dette punkt burde overlade det til frivilligheden hos organisationerne, det ville dog være det bedste. Det tror jeg vi alle sammen kan være enige om. Det var også det, der var konklusionen i foråret 1984, da vi havde denne debat, at nu skulle vi prøve, om dog ikke organisationerne ville besinde sig, hvad enten de var på lønmodtagerside eller de var på arbejdsgiverside, og selv sørge for den nødvendige selvjustits for dermed at løse opgaven for os. Der er gået næsten tre år siden.

Uanset hvad hr. Kaj Poulsen måtte have prøvet at fortælle os her i dag, er det i hvert fald ikke noget, der har kunnet overbevise os om, at der er et eneste alvorligt ment forsøg på vej fra organisationsside for selv at tage hånd om dette problem. Derfor synes jeg, at vi nu må konstatere, at tiden er inde.

Der er et par problemer, der har været inde i drøftelsen, som jeg vil kalde forsøg på at tale udenom eller i hvert fald falske analogier, som gør, at man sætter spørgsmålstegn ved holdbarheden i den argumentation, forslaget rummer.

Det ene spørgsmål er det, som vedrører skatteudskrivelse. Det blev fremført af fru Pia Kjærsgaard, det blev også fremført af hr. Gert Petersen: hvordan kan partier her i denne sal, som har været med til at stemme for, at hele befolkningen skal bidrage til de politiske partier, nu være forargede over, at man i forbindelse med organisationer synes, det er urimeligt, at man dér tvinger medlemmerne til at give partipolitiske bidrag?

Jeg synes, det er en falsk analogi ud fra den betragtning, at der jo da er forskel på, hvem vi overlader skatteudskrivningen her i landet. Der er vist ingen, der nogen sinde har forestillet sig, at vi skulle overlade det til organisationer af den ene eller den anden slags at udskrive skatter og ad den vej beslutte, hvordan offentlige penge skulle bruges. Derimod er det klart, at Folketinget med

[Estrup]

jævne mellemrum gennemfører ting, som en del af befolkningen naturligvis ikke er enig i.

Når det kommer til spørgsmålet om organisationer, så har vi at gøre med private i egentligste forstand. De kan ikke anvende offentlige midler på den måde, at de udskriver og beslutter f.eks. støtte til politiske partier. Jeg synes, det er en falsk analogi.

På samme måde synes jeg, det er en falsk analogi, når man siger, at dette at man er i en tvangssituation over for sin erhvervsorganisation, over for sin faglige organisation, er nøjagtig det samme som, når man af og til er nødt til at købe det ene eller det andet produkt og ad den vej indirekte kommer til at støtte et politisk parti. Der er for det første det, som vist kom tilstrækkeligt frem i diskussionen med hr. Kaj Poulsen, at det jo er muligt at skifte frisør, eller hvad det nu måtte være, sådan at man, hvis det generer én, kan komme ud af den klemme.

Men selv i situationer, hvor den pågældende leverandør skulle være et monopol, så er det dog under alle omstændigheder ikke noget, hvor vedkommende tager kunderne til indtægt for et bestemt politisk synspunkt. Jeg har aldrig hørt et elselskab eller lignende gøre sig til af, at dets medlemmer havde en bestemt politisk overbevisning, men jeg har hørt faglige organisationer gøre det. Jeg synes, der går en meget bred skillelinje mellem, om man taler på medlemmernes vegne eller man ikke gør det.

Et tredje punkt, som har været inde i debatten – det blev rejst af hr. Bollmann, og det blev også rejst af hr. Gert Petersen, det var i øvrigt en pudsig konstellation – er, om man nu kunne administrere punkt 3 i forslaget, altså dette med mindretalsaktionærer og deres beskyttelse.

Jeg vil godt gøre opmærksom på, at man på dette punkt allerede længe i England har haft lovgivning. Det kom frem allerede i vores debat i foråret 1984, at den engelske selskabslovgivning faktisk rummer sådanne bestemmelser. Mig bekendt har der ikke været problemer i England med det. Men det synes jeg da vi må have undersøgt under udvalgsarbejdet, og jeg går ud fra, at der, hvis det viser sig, at det kan administreres, så også vil være tilslutning til det punkt.

Så skal jeg knytte nogle kommentarer til enkelte af de ordførertaler, jeg endnu ikke har været inde på.

Hr. Kaj Poulsen har jeg jo krydset et par klinger med og skal derfor ikke gå længere ind i det. Det overrasker mig selvfølgelig ikke, at vi ikke er enige i dette spørgsmål. Det overrasker mig måske lidt mere, at hr. Kaj Poulsen ikke kan tage et rent standpunkt: enten er man imod forslaget som sådant, eller også vil man gå ind i en diskussion af, hvordan man får fagbevægelsen til at løse dette på en måde, så der faktisk sker noget. Det havde dog været et lidt mere klart standpunkt.

Hr. Gert Petersen havde en række meget principielle indvendinger mod forslaget, og hr. Gert Petersen mente i øvrigt, at der var overlappning mellem dette forslag og det, vi netop har diskuteret vedrørende regnskabsafleggelsen. Jeg mener, det er vigtigt her at understrege, at når begge forslag skal med, så er det, fordi vi derved dækker både bidragyder og bidragmodtager. Regnskabsoffentliggørelsesbestemmelserne har derved en indbygget kontrol.

Og så skal jeg i øvrigt henvise til debatten i 1984. Der er en række af de ting, hr. Gert Petersen fremsførte i den sammenhæng, som vi allerede dengang var enige i. Jeg tror egentlig, at hr. Gert Petersen ikke rigtig dengang forstod, hvad det var, vi snakkede om med hensyn til skatteudskrivningen; jeg minde stadig væk bemærkningen om forskellen mellem privat og offentlig økonomi. Det, vi har med at gøre her, er i høj grad et spørgsmål om privat økonomi. Det er derfor, man også må kræve nogle bestemmelser overholdt.

Jeg skal sige til hr. Albrechtsen, at jeg synes, det er rigtigt at påpege, at Det Radikale Venstre og arbejderbevægelsen har kunnet arbejde sammen og på en række punkter stadig væk arbejder sammen. På det punkt er jeg altså ikke enig med hr. Albrechtsen. Jeg synes stadig væk, vi har muligheder og faktisk udnytter dem i et samarbejde.

Men der er en meget klar skillelinje, og den tror jeg ikke hr. Albrechtsen altid er opmærksom på. Det er den skillelinje, der går, når man skal veje individets interesser op mod kollektivets. Hr. Albrechtsen og hans fæller er altid parat til at vælge kollektivets interesser frem for individets. Det er vi ikke. Vi mener, at individet har nogle umistelige rettigheder, som vi ikke har til fals. Derfor er det oplagt, at en af de ting, der skiller os, er

[Estrup]

spørgsmålet om klassekamp og hvad det involverer. Og når hr. Albrechtsen i den forbindelse gør opmærksom på, at vi ikke kan samarbejde, så er jeg enig. På det punkt er vi fundamentalt uenige.

Jeg skal afslutningsvis blot sige, at jeg er glad for den positive behandling, og jeg håber meget, at vi hermed kan afslutte en meget lang debat om en vigtig sag.

Justitsministeren (Ninn-Hansen):

Hr. Estrup stillede mig det direkte spørgsmål, om jeg på regeringens vegne vil gå aktivt ind for at løse problemet. Jeg forstod egentlig, at spørgsmålet både drejer sig om nr. B 54 og om nr. B 55, for i den henseende vil jeg gerne se det i sammenhæng. Jeg vil gerne besvare det med et ja. Det var faktisk meningen med det svar, jeg gav vedrørende begge beslutningsforslag.

Jeg ved da godt, at vi har drøftet spørgsmål af den karakter mange gange, men jeg synes, det er lidt urigtigt, hvis det hele skal ende med diskussioner og oplysninger om, hvor hr. Kaj Poulsen bliver friseret, og hvilke forretninger han ikke handler i. Jeg synes egentlig ikke, at det kan være det afgørende i forbindelse med en sag, der må påvirke mange, nemlig at der, når det drejer sig om offentliggørelsen, må være et ønske i brede befolkningkredse og i pressen om at få nærmere kendskab til partiernes regnskaber, og når det drejer sig om dette beslutningsforslag, at man så må fjerne sig fra den tilstand, hvor man tvinger mennesker til at betale til et politisk parti.

Det er ikke på nogen måde et angreb på foreningsfriheden. Jeg kunne heller ikke her forstå hr. Kaj Poulsens bemærkninger, der, synes jeg, nærmest gik på, at man forhindrede foreninger og organisationer i at foretage sig, hvad de ville. Overhovedet ikke.

Det, der er tale om, er blot, at man ikke mener, at organisationer skal kunne tvangsudskrive bidrag fra medlemmer, der ikke ønsker det, og det er noget ganske andet.

Jeg havde egentlig håbet, at hr. Kaj Poulsen, der vedrørende det første beslutningsforslag kunne se en idé i, at vi nu skulle have en afgørelse, også var nået længere frem med hensyn til det andet beslutningsforslag, for så ville vi jo have ligget meget på linje. Vi har ikke i dag truffet nogen aftale om fremgangs-

måden. Der er to muligheder. Vedrørende begge beslutningsforslag kunne man ordne meget ad frivillighedens vej, som hr. Kaj Poulsen var inde på det ved det første beslutningsforslag, men ad frivillighedens vej kunne man jo altså også ordne noget vedrørende forslaget om, at man fritager folk for tvangsudskrivning, når de er medlem af en organisation.

I den henseende var hr. Gert Petersens bemærkninger interessante. Han sagde, at hvis der skal ændres noget, så må det ændres af organisationerne selv. Jeg opfatter dette som en henstilling fra hr. Gert Petersen . . . Jamen hvis der skal rystes på hovedet, så vil jeg foretrække, at det er hr. Gert Petersen selv. Han har da ikke lånt sit hoved ud. Jeg opfatter det som en udtalelse fra hr. Gert Petersen, der indeholder en henstilling til de faglige organisationer om at tage fat på det spørgsmål. Så langt vil jeg være tilfreds.

Når hr. Estrup spørger, om vi vil være med på anden måde – sådan forstår jeg det – eventuelt til en lovgivning, så vil jeg bestemt heller ikke sige nej. Lad os overveje det. Vi vil meget gerne medvirke aktivt til det. Jeg synes stadig væk, at det bedste ville være, hvis man på begge områder klarede det frivilligt. Men hr. Estrup har da ret i, at der er grænser for, hvor længe man kan vente, for den henstilling er kommet hver gang. Selvfølgelig er der ikke noget til hinder for, at der kan blive tale om lovgivning.

Hr. Gert Petersen vovede sig ind i nogle statsretlige fantasier, vil jeg kalde det, som jeg overhovedet ikke forstod noget af, nemlig at det, staten kan gøre over for sine borgere, må man også kunne gøre inden for organisationerne.

Jeg har sjældent hørt noget lignende. Nu er SF jo et parti under forandring, har jeg forstået. Derfor vil jeg meget gerne have uddybet, hvad det egentlig betyder, og hvad det betyder i forhold til den kritik, vi ofte hører SFs medlemmer komme med, når det drejer sig om myndighedspersoner inden for staten. Hvad enten det er forsvaret, politiet eller andre, vil man ligesom have reduceret myndighedskontrollen. Undertiden har vi endda hørt nogle tale om faren for politistat og lignende.

Men når vi er ovre på organisationsområdet, foreningsområdet, så forstår jeg på hr. Gert Petersen, at det kan man udvide, for

[Justitsministeren]

man overfører reglerne om statens rettigheder og pligter i forhold til borgerne ganske uden videre til det, der gælder inden for foreninger. Hvis jeg melder mig ind i en forening, vil jeg sandelig da ikke finde mig i, at den forenings ledelse får samme myndighed over mig som de myndigheder, der er indsat af lovligt valgte regeringer og Folketinget her i landet.

Jeg forstår overhovedet ikke, hvordan SFs formand kan komme med disse statsretlige betragtninger. Hvis ikke det var et klart fejlskud, vil jeg anmode om at få dem uddybet.

Jeg kan altså vedrørende beslutningsforslaget give tilsagn om aktiv medvirken.

(Kort bemærkning).

Albrechtsen (VS):

Hr. Estrup konstaterede, at vi er fundamentalt uenige, når det gælder klassekampen. Hr. Estrup tror, at man kan have et klassesamfund uden klassekamp. Men det er ikke det, denne diskussion drejer sig om.

Vi er helt uenige, når det gælder f.eks. strejkeretten. Vi mener, at det er en forudsætning for demokratiet og for demokratets bevarelse, at man har en stærk og uafhængig fagbevægelse, en stærk strejkeret, og det indebærer behovet og nødvendigheden for kollektiv organisering. Sådan bevarer man demokratiet. Det har vi utrolig mange historiske erfaringer med. Vi har det fra Tyskland i 1930'erne, vi har det fra Polen i dag. Vi ved, hvad der er demokratiets forudsætninger.

Men det var ikke det, jeg spurgte hr. Estrup om, og han undgik omhyggeligt at besvare det spørgsmål, jeg stillede, og det bestyrker mig i, hvad der er den egentlige hensigt med dette forslag.

Så vil jeg stille spørgsmålet på en anden måde til hr. Estrup, så han måske kan besvare det. I forslaget står der »partipolitiske formål«, og hr. Tørnæs har forsøgt at udbrede dette begreb for derigennem at kunne rette et angreb på fagbevægelsens ret til ikke alene frit gennem sine vedtægter at kunne bestemme, hvordan man yder støtte til politiske partier, men i virkeligheden mere vidtgående, nemlig også til andre aktiviteter. Det er det, der bliver det næste skridt. Det bliver indgreb over for, hvordan fagbevægelsen bruger sine penge også til andre aktiviteter.

Man hæfter sig ved, at forslaget er uklart og tåget formuleret på det punkt. Der står »partipolitiske formål«, der står ikke »partier«, og når man sammenholder det med hr. Tørnæs' bemærkninger, dukker det egentlige sigte med dette forslag frem: det er et angreb på fagbevægelsens ret til overhovedet at beskæftige sig med politik. Det er det, der ligger bagved. Det er i hvert fald det, man kan frygte, og bare der er grundlag for at frygte det, så er det dødsensfarligt, hvad der ligger her, især når hr. Estrup ikke er i stand til at besvare det spørgsmål. Jeg lagde mærke til, at han gled totalt udenom.

(Kort bemærkning).

Estrup (RV):

Ja, hvis vi i denne sal altid skulle rette os efter, om hr. Albrechtsen har frygt eller ej, så kom vi ikke så langt.

Det, som er meget oplagt i det her forslag, er, at der er ingen begrænsninger for fagbevægelsens eller andre organisationers anvendelse af deres penge. Det er ikke dér, forslaget sætter ind. Nej, man siger, at der er medlemmer, hvis politiske integritet bliver gået for nær, hvis de bliver taget til indtægt gennem bidrag til bestemte politiske synspunkter. Det er det, hele sagen drejer sig om. Det burde hr. Albrechtsen også kunne forstå.

Jeg kan ikke se ét eneste sted i dette forslag, hvor man har skrevet noget, der lægger begrænsninger for, hvordan fagbevægelsen vil bruge sine penge. Jeg forstår simpelt hen ikke, hvordan hr. Albrechtsen kan få det ind i debatten.

(Kort bemærkning).

Albrechtsen (VS):

Det er meget bekymrende, at hr. Estrup endnu en gang svarer totalt udenom. Vi har alle læst forslaget, og vi ved, hvordan det virker i henseende til at begrænse fagbevægelsens muligheder, og hvordan man fra statslig side vedtægtsmæssigt fastsætter reglerne for, hvordan man giver støtte til politiske partier.

Og så stiller jeg det spørgsmål: hvad er begrænsningen i dette forslag? Hvilke aktiviteter omfatter det? Hvad betyder ordene »partipolitiske formål«? Nu brugte hr. Estrup ligesom hr. Tørnæs begrebet »støtte

[Albrechtsen]

til synspunkter«. Det er noget mere vidtgående end »partier«. Det omfatter andre aktiviteter.

Det er dog utroligt, at vi må konstatere, at Det Radikale Venstre ikke selv ved, hvor grænsen ligger i dette dødsensfarlige forslag. Hvor langt fører det ud, hvor langt vil man gå med indgreb? Jeg spurgte før: er f.eks. ANC et partipolitisk formål? Hr. Estrup ved det ikke, han kan ikke svare på det. Han må i dag konstatere, at han måske ikke selv har tænkt over den uhyggelige rækkevidde af det forslag, og hvad det kan misbruges til af folk som hr. Tørnæs, det forslag, som han selv er kommet til at fremsætte.

Jeg håber, Det Radikale Venstre vil gå hjem og tænke over, hvad der egentlig ligger i disse formuleringer, og hvor det kan føre hen, også mere grundlæggende for demokratiet.

Fjerde næstformand (Ole Vig Jensen):

Der er ordførere, der venter at komme til i anden omgang. Hr. Estrup har ordet for en kort bemærkning.

(Kort bemærkning).

Estrup (RV):

Ja, da svaret er så simpelt, at hr. Albrechtsen ikke kan forstå det, eller ikke vil forstå det, kan man kun drage den ene konklusion, at så ligger der noget andet bag.

Svaret er det, at der er ingen begrænsninger, hr. Albrechtsen. Der er ingen begrænsninger. Fagbevægelsen får ingen begrænsninger, organisationerne får ingen begrænsninger. Men der er nogle, der slipper for at blive taget til indtægt. Så enkelt er det.

Derfor tror jeg egentlig, at det, hr. Albrechtsen prøver på her fra denne talerstol, er at slippe ud af en knibe. Det er jo kendt af os alle sammen, at VS egentlig også hylder nogle frihedsrettigheder, og egentlig også synes, at den enkelte, når det kommer til stykket, har nogle rettigheder, som er demokratiske. Man hylder jo ikke de synspunkter, som gør sig gældende i Sovjet og andre steder. Mon ikke det egentlig er det, der ligger bag ved hr. Albrechtsens noget skarpe udtalelser?

Kaj Poulsen (S):

Jeg forstår godt, at hr. Albrechtsen ikke kan sætte begrænsninger, og jeg er faktisk

enig, for som det er formuleret, står der jo penge, »som anvendes eller ønskes anvendt til støtte for partipolitiske formål«. Hvad er »partipolitiske formål«? Er det et partipolitisk formål, at SiD bruger mange penge på at gå ud og fortælle, hvad det er, Det Radikale Venstre har lavet med jobtilbudsordningen? Er det et partipolitisk formål, hvor de støtter deres medlemmers interesser? Og hvad er et ikke-partipolitisk formål?

Det, der også kaldte mig herop, var hr. Estrup, som ikke kunne lide den analogi, man brugte i sammenligningen. Det kan jeg godt forstå. Jeg kan godt forstå, at hr. Estrup ikke bryder sig om analogien, for det er fundamentale demokratiske rettigheder, man griber ind i. Og når analogien kommer frem, har de Radikale naturligvis svært ved at acceptere det. Men ikke desto mindre er den der.

Problemet er altså ikke for forbrugerne i dette samfund, at de uvidende og ufrivilligt kommer til at yde støtte til Det Konservative Folkeparti. Det er ikke et problem, sagde hr. Estrup, fordi disse forretningsdrivende ikke tager kundernes bidrag til indtægt for en bestemt holdning. Det er dog fantastisk. Det er altså intet problem, at der gives støtte, bare det ikke bliver offentliggjort.

Og det edderkoppesvind, vi har inden for dansk erhvervsliv, hvor folk alligevel ikke har nogen mulighed for at gennemskue det, gør ikke noget.

Det er baggrunden for, at dette er et klart angreb på dansk fagbevægelse, baggrunden for, at Det Radikale Venstre ikke ønsker at se, hvad der er af analogi i forhold til det samfund, vi lever i. Det er selvfølgelig ikke afgørende, hvilken frisor jeg bruger. Selvfølgelig er det ikke det. Men det er afgørende, at hvis det skal være frivilligt, om man vil give et bidrag til politiske partier, så må der være frivillighed hele vejen igennem. Vi kan jo ikke gå ud og købe – det er ikke, som hr. Estrup sagde, som af og til måtte købe et eller andet – noget som helst i det her samfund, uden at der er involveret bidrag til Det Konservative Folkeparti i det. Jeg accepterer den tilstand. Det er der ikke noget at gøre ved. Sådan er samfundet nu opdelt.

Det er da også baggrunden for, at justitsministeren nu fortæller, at der er forskel på de ting. Det afgørende er altså, siger ministeren, at ingen skal tvangsudskrives til noget

[Kaj Poulsen]

som helst. Men det må ikke oplyses, hvor pengene kommer fra, når det er de forretningsdrivende. Hvis det skal være sådan for fagbevægelsen, jamen så må det dog også være sådan, at vi kan tage den enkelte frisør, vi kan tage den enkelte elinstallatør osv. frem og sige: hvis du køber og handler her, så støtter du Det Konservative Folkeparti. Det er da også baggrunden for, at Dansk Arbejdsgiverforening og erhvervslivet ikke ønsker at offentliggøre det. De er bange for, at folks politiske holdning skal komme til at give sig udtryk i deres handel.

Estrup (RV):

Jeg skal gøre det meget kort, for det meste af det, hr. Kaj Poulsen sagde, var sådan set gentagelser fra tidligere. Derfor skal jeg kun sige én ting til hr. Kaj Poulsen: dette er ikke et angreb på fagbevægelsen. Men jeg kan godt forstå, hvorfor hr. Kaj Poulsen reagerer, for det, det er et angreb på, er Socialdemokratiets økonomi, og man reagerer som bekendt ret kraftigt, når det er pengepungen, det drejer sig om.

Jeg skal blot desforuden takke justitsministeren for et meget klart tilsagn, det er jeg meget glad for. Jeg håber, det nu vil vise sig, at vi kan komme videre i sagen.

(Kort bemærkning).

Kaj Poulsen (S):

Det var dog en klar erkendelse. Kan man ikke klare sig på argumenter, så prøver man ad lovgivningsvejen at klare det over økonomien.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Forslagets overgang til anden (sidste) behandling
vedtoges uden afstemning.

Fjerde næstformand (Ole Vig Jensen):

Jeg foreslår, at forslaget til folketingsbeslutning henvises til det politisk-økonomiske udvalg. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Op- hold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

5) Første behandling af lovforslag nr. L 143:

Forslag til lov om ændring af lov om beskatning ved fusion af aktieselskaber m.v.

Af ministeren for skatter og afgifter (Foi- ghel).

(Fremsat 14/1 87).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Hans Hækkerup (S):

Vi kan i Socialdemokratiet støtte den fore- slåede ændring af fusionsloven, således at moder- og datterselskaber ikke bliver bedre stillet med hensyn til fremførsel af underskud ved en fusion end ved sambeskatning mellem moder- og datterselskaber.

Jeg vil dog benytte lejligheden til at stille et spørgsmål til ministeren. Det, jeg gerne vil spørge om, er begrundelsen for, at loven kun finder anvendelse på fusioner, der finder sted efter den 14. januar 1987.

Collet (KF):

Da mit partis ordfører, hr. Hagen Hagen- sen, ikke kan være til stede, skal jeg i stedet oplæse hele hans ordførertale:

Det Konservative Folkeparti finder det rigtigt at hindre, at der ved fusion af selska- ber kan finde udnyttelse af skattemæssige underskud forud for fusionen sted, og kan derfor tilslutte sig lovforslaget.

Skrumsager Skau (V):

Venstre kan også tilslutte sig lovforslaget, som det ligger, men det kunne godt være, at det var gavnligt at få nogle præciseringer af forskellige forhold, bl.a. hvornår det skulle træde i kraft.

Ideen med, at man ikke efter dette lovfor- slags vedtagelse længere kan fremføre under- skud ved fusioner, lyder tilfredsstillende for Venstre, så vi kan støtte forslaget.

Lenger (SF):

Som andre har sagt det, går lovforslaget ud på, at hvis man fusionerer et selskab med et andet, så kan et skattemæssigt underskud i det ene ikke bringes til fradrag i det fortsæt- tende selskabs overskud, medmindre det har